

МАТЕРІАЛИ ДРУКУЮТЬСЯ
УКРАЇНСЬКОЮ ТА РОСІЙСЬКОЮ МОВАМИ

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

*Міжнародної
науково-практичної конференції
курсантів і студентів*

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ

Львів - 2007

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

- канд.техн.наук **Ковалишин В.В.**– головний редактор
- канд.філос.наук **Городецька Н.Л.**
- д-р техн.наук **Гудим В.І.**
- д-р техн.наук **Гуліда Е.М.**
- д-р техн.наук **Жартовський В.М.**
- канд.пед.наук **Коваль М.С.**
- канд.техн.наук **Кошеленко В.В.**
- канд.фіз.-мат. наук **Кузик А.Д.**
- канд.філол.наук **Лабач М.М.**
- канд.істор.наук **Лаврецький Р.В.**
- д-р техн.наук **Мичко А.А.**
- д-р техн.наук **Семерак М.М.**
- канд.техн.наук **Юзьків Т.Б.**

ОРГАНІЗАТОР ТА ВИДАВЕЦЬ Львівський державний університет
безпеки життєдіяльності (ЛДУ БЖД)

Літературний редактор Падик Г.М.

**Технічний редактор та
комп'ютерна верстка** Фльорко М.Я.

Відповідальна за друк Дейнеко Н.Є.

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ: ЛДУ БЖД, вул. Клепарівська, 35,
м. Львів, 79007

Контактні телефони: (032) 233-24-79, 233-14-97,
тел/факс 233-00-88

E-mail: mail@ubgd.lviv.ua, ndr@ubgd.lviv.ua

Проблеми та перспективи розвитку забезпечення безпеки життєдіяльності:
Зб. наук. праць міжнар. наук.-практ. конф. курс. і студ. – Л.: ЛДУ БЖД, 2007. – 226 с.

Збірник сформовано за науковими матеріалами міжнародної науково-практичної конференції курсантів і студентів «Проблеми та перспективи розвитку забезпечення безпеки життєдіяльності» – представників різних країн, міністерств і відомств з проблемних питань в галузі технічних наук.

Збірник містить матеріали таких тематичних секцій:

- I секція – Підвищення рівня захищеності об'єктів і населених пунктів, організація та порядок проведення аварійно-рятувальних робіт, захист населення, територій та об'єктів від надзвичайних ситуацій;
- II секція – Моделювання явищ техногенного і природного характеру та технологій їх ліквідації;
- III секція – Розробка державних та організаційно-управлінських заходів у галузі цивільного захисту та пожежної безпеки, формування моральних та психологічних якостей офіцера пожежно-рятувальної служби;
- IV секція – Розробка, дослідження, випробування та впровадження вогнегасних речовин, приладів та способів їх подачі до осередку пожежі.

© ЛДУ БЖД, 2007

Узго в набір 01.03.2007. Підписано до друку 09.03.2007.
Формат 60x84^{1/8}. Папір офсетний. Ум. друк. арк. 18,8
Гарнітура Times New Roman. Різографічний друк.
Наклад: 100 прим.
Друк: ЛДУ БЖД
вул. Клепарівська, 35, м. Львів, 79007.

За точність наведених фактів, економіко-статистичних та інших даних, а також за використання відомостей, що не рекомендовані до відкритої публікації, відповідальність несуть автори опублікованих матеріалів. При передруковуванні матеріалів, посилання на збірник обов'язкове.

<i>Гарасимко Ю.В.</i> РЕЛІГІЙНЕ ВИХОВАННЯ ЯК ЗАПОРУКА РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ.....	126
<i>Гасек Д.І.</i> МЕХАНІЗМ ДІЇ ПРАВА В УМОВАХ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ.....	128
<i>Гелебан О., Кацуляк Р.</i> РОЗРОБКА ВІРТУАЛЬНИХ ЕКСКУРСІЙ.....	129
<i>Денисевич П.Н.</i> ЗАВИСИМОСТЬ ЭФФЕКТИВНОСТИ ДЕЙСТВИЙ ЛИЧНОГО СОСТАВА ПРИ ЛИКВИДАЦИИ ЧС ОТ ПСИХОЛОГИЧЕСКОГО СОСТОЯНИЯ НАЧАЛЬНИКА ДЕЖУРНОЙ СМЕНЫ.....	133
<i>Доценко О.Г.</i> ІНТЕРАКТИВНІ АНІМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ.....	134
<i>Кирсева О.Ю.</i> ПСИХОЛОГІЧНА ПІДГОТОВКА ЯК УМОВА ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНО-ВАЖЛИВИХ ЯКОСТЕЙ НАЧАЛЬНИКА КАРАУЛУ.....	139
<i>Курцицький Т.Б.</i> ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ В УКРАЇНІ.....	141
<i>Легенький Е.В.</i> РОЛЬ КУРСА ЕКСТРЕННОЇ МЕДИЦИНИ В ОБУЧЕННІ ІНЖЕНЕРОВ СПАСАТЕЛЕЙ.....	143
<i>Манякіна З.О.</i> ПРАВОВА ОХОРОНА АТМОСФЕРИ – ВАЖЛИВИЙ НАПРЯМОК ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ НАШОЇ ПЛАНЕТИ.....	144
<i>Матківський Ю.І.</i> ВИКОНАННЯ ЗАГАЛЬНОДЕРЖАВНОЇ ПРОГРАМИ ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ МЕРЕЖІ.....	146
<i>Москвяк І.Б.</i> МЕХАНІЗМИ ЕТНІЧНОЇ ПОВЕДІНКИ, ФОРМУВАННЯ ЮНАЦЬКОГО СВІТОГЛЯДУ ТА НАЦІОНАЛЬНОЇ САМОСВІДОМОСТІ.....	148
<i>Олійник С.Я.</i> ЗМІНИ РІВНЯ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВЛЕНОСТІ КУРСАНТІВ ЛДУ БЖД З ВИКОРИСТАННЯМ ІГРОВОГО МЕТОДУ НАВЧАННЯ.....	150
<i>Петричкович А.</i> ГАЛИЦЬКІ ПОЖЕЖНО-СПОРТИВНІ ОРГАНІЗАЦІЇ КІНЦЯ ХІХ – ПОЧАТКУ ХХ СТОЛІТТЯ ТА ЇХ РОЛЬ У ВІДРОДЖЕННІ УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙСЬКОВОЇ ТРАДИЦІЇ.....	152
<i>Попович Н.М.</i> ВИКОРИСТАННЯ НОВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ У НАВЧАЛЬНО-ТРЕНУВАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ СТРІЛЬЦІВ З БОЙОВОЇ ЗБРОЇ.....	154
<i>Рис О.</i> ФОРМУВАННЯ У КУРСАНТІВ ЛДУБЖД ВІДПОВІДАЛЬНОГО СТАВЛЕННЯ ДО СТАНУ ВЛАСНОГО ЗДОРОВ'Я.....	157
<i>Сарвас Е.Л.</i> ПСИХОЛОГИЯ ПОВЕДЕНИЕ ЧЕЛОВЕКА В ЭКСТРЕМАЛЬНОЙ СИТУАЦИИ.....	159
<i>Сондей М.І., Санковський А.А.</i> ПРОБЛЕМИ СЬОГОДЕННЯ В РОБОТІ ГАЗОДИМОЗАХИСНОЇ СЛУЖБИ.....	161
<i>Судомир Т.</i> ДОСЛІДЖЕННЯ ПРИЧИН ТРАВМАТИЗМУ У ФУТБОЛІ.....	163
<i>Фок А.</i> РОЛЬ ЕКОЛОГІЧНОГО ВИХОВАННЯ У СУЧАСНОМУ ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ.....	165
<i>Шапорев М.М.</i> ПСИХОЛОГИЧЕСКИЕ ОСОБЕННОСТИ РАБОТЫ ПОЖАРНЫХ-СПАСАТЕЛЕЙ И ПРОБЛЕМЫ АДАПТАЦИИ К СТРЕССОВЫМ СИТУАЦИЯМ.....	168

Секція 4

Розробка, дослідження, випробування та впровадження вогнегасних речовин, приладів та способів їх подачі до осередку пожежі

<i>Безека Р.Ю.</i> ЯКІСНИЙ І КІЛЬКІСНИЙ АНАЛІЗ ДЕЯКИХ ПРОДУКТІВ ГОРІННЯ (ЧАДНОГО ГАЗУ) МЕТОДОМ ГАЗОРІДИННОЇ ХРОМАТОГРАФІЇ.....	170
<i>Біланюк Ю.В.</i> АНАЛІЗ ЗАХИСНИХ ВЛАСТИВОСТЕЙ МАТЕРІАЛІВ ДЛЯ ВИГОТОВЛЕННЯ ЗАХИСНОГО ОДЯГУ ПОЖЕЖНИКА ЗАГАЛЬНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ.....	173

УДК 796.0155.132-377:355.

ФОРМУВАННЯ У КУРСАНТІВ ЛДУБЖД ВІДПОВІДАЛЬНОГО СТАВЛЕННЯ ДО СТАНУ ВЛАСНОГО ЗДОРОВ'Я

Рис О.

Антошків Ю.М., викладач кафедри спеціально-рятувальної підготовки і фізичного виховання Львівський державний університет безпеки життєдіяльності

Актуальність дослідження визначається необхідністю вивчення факторів, що впливають на формування відповідального ставлення до власного здоров'я курсантів – майбутніх працівників оперативно-рятувальної служби. Оскільки здоров'я людини залежить більш як на 50% від способу життя, приблизно по 20% припадає на стан довкілля та спадковість і тільки 10% — на рівень медичного обслуговування, доцільним виявилось розглянути в роботі аспекти, що формуються способом життя курсантів.

Все це в комплексі з так званими хворобами цивілізації спричиненими гіподинамією, неправильним харчуванням, соціальними стресами, забрудненням довкіллям характеризує на сьогоднішній день катастрофічну ситуацію із станом здоров'я населення нашої держави.

Одним з шляхів подолання вищезгаданих проблем та поліпшення профілактичної роботи серед молоді (перш за все - запобігання шкідливим звичкам) є правильна організація різних форм навчально-виховної роботи в закладах освіти, орієнтована на формування відповідальної поведінки, тобто позитивного, дбайливого ставлення до власного здоров'я, пов'язаного із дотриманням відповідних норм.

Об'єкт дослідження — процес формування відповідального ставлення молоді до здорового способу життя.

Предметом дослідження є фактори впливу на формування поведінки курсантів, яка забезпечує здоровий спосіб життя.

Метою дослідження було вивчення за літературними джерелами та анкетуванням історії та сучасного ставлення людей, зокрема курсантів ЛДУБЖД до власного здоров'я.

Методи дослідження: для вирішення поставлених завдань застосовувалися такі методи: аналіз вітчизняного та зарубіжного досвіду формування правильної життєвої позиції у ставленні до власного здоров'я, синтез, порівняння, опитування курсантів у формі анкетування, методи математичної статистики при обробці результатів анкетування.

Завдання дослідження:

1. Здійснити аналіз досліджуваної проблеми в літературних джерелах.
2. Виявити найбільш характерні для середовища курсантів фактори впливу на формування відповідального ставлення до свого здоров'я.

Результати дослідження:

Аналіз вітчизняних медичних і педагогічних досліджень [1, 2, 3, 4] показує, що на сьогодні ми маємо недостатньо наукових розробок, методичних і дидактичних матеріалів, які можна було б використати для удосконалення валеологічної освіти в Україні.

За результатами проведених та опублікованих результатів досліджень стан здоров'я громадян України на 68-77% залежить від соціальних факторів, зокрема від соціально-гігієнічної сфери; від способу життя - на 47-52%; стану навколишнього середовища (екологія регіонів інтенсивної промислової діяльності) на 16-29%; діяльності галузі охорони здоров'я на 5-9%.

Відповіді курсантів на блок питань анкети, пов'язаних із характеристиками здоров'я, виявили наступні результати. Відповідаючи про теперішній стан свого здоров'я, більшість курсантів 2 курсу назвали його хорошим (90%) та задовільним (10%). Курсанти 3 курсу обрали більше варіантів відповідей. Тут 30% опитаних назвали свій стан здоров'я відмінним, 50% - хорошим і 20% - задовільним. На 4 курсі не виявлено жодного варіанту відповіді про задовільний стан здоров'я, більшість курсантів (90%) називають його хорошим, і ще 10% - відмінним. Респонденти, які представляли випускний курс, у більшості своїй зазначили відмінний стан здоров'я (60%), решта 40% назвали його хорошим.

Гістограма розподілу курсантів різних курсів за їх відповідями про стан здоров'я подана на рис. 1.

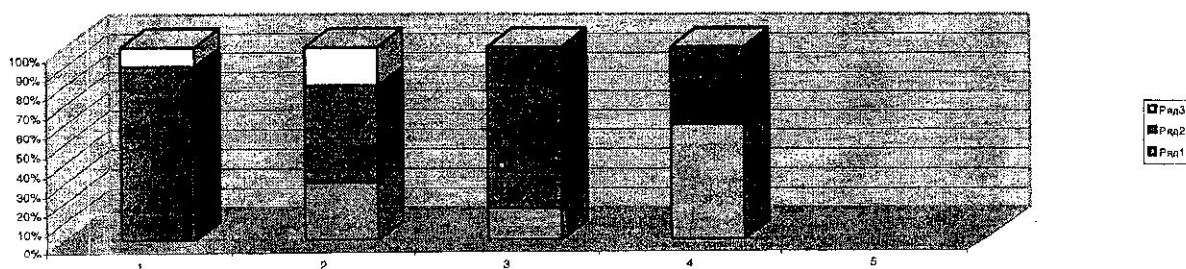

Рис. 1. Відповіді респондентів про свій стан здоров'я

Примітка: 1-2-й курс; 2-3-й курс; 3-4-й курс; 4-5-й курс. Червоний колір –хороше здоров'я, синій – відмінне, жовтий –задовільне.

Як свідчить гістограма розподілу, в курсантському середовищі не виявлено жодного респондента із не задовільним станом здоров'я. Одночасно виявлена позитивна динаміка самооцінки стану здоров'я курсантами різних курсів навчання. На старших курсах респонденти не дали жодної відповіді про задовільний стан здоров'я. У більшості з них стан хороший, або відмінний. Якщо на 2 курсі жоден опитаний не назвав свій стан відмінним, то на випускному курсі таких було вже 60%.

Як свідчать дані літературних джерел, найбільш розповсюдженими шкідливими звичками у молодіжному середовищі є вживання алкоголю і куріння тютюну. Переважно названих шкідливих звичок торкалися запитання анкети.

Наступний блок запитань анкети стосувався ставлення опитаних до тютюнокуріння. Результати відповіді на одне із запитань виявили, що позитивно ставляться до цієї шкідливої звички: 20% респондентів 2 курсу, по 10% - 3 і 5 курсів. На 4 курсі респондентів із позитивним ставленням до куріння не виявлено. Більшість респондентів всіх курсів до куріння ставляться негативно. Таких: на 2 курсі – 50%, на 3 курсі – 80%, на 4 курсі – 70%, на 5 курсі – 10%. Необхідно звернути увагу на кількість курсантів, які не визначили остаточно своє ставлення до цієї шкідливої звички. Таки респонденти є на кожному курсі. На 2 курсі – їх 30%, на 3 курсі – 10%, на 4 курсі – 30%, на 5 курсі – 80%. В ході анкетування ми виявляли, що може сформувати негативне ставлення до куріння. Відповідаючи на одне із запитань анкети, респонденти називали найбільш суттєві причини формування негативного ставлення. Серед них, у курсантів 3 курсу: не бажання звикнути, бути залежним; уникнення поганого впливу на здоров'я; негативне ставлення батьків, викладачів, командирів. Для курсантів 3 курсу: уникнення поганого впливу на здоров'я, негативне ставлення батьків, спортивний режим. На 4 курсі респонденти зазначили: уникнення поганого впливу на здоров'я, не бажання звикнути, бути залежним, спортивний режим. Курсанти 5 курсу утримуються від куріння через: не бажання звикнути, спортивний режим, негативне ставлення викладачів, командирів.

Формування здорового способу життя курсантів відбувається не лише під час занять, коли вони знаходяться під пильною увагою викладачів та відчувають на собі їх позитивний вплив, про що йшлося вище. Тому анкетною було передбачено питання про увагу респондентів до питань здоров'я і здорового способу життя у поза навчальний період. Обробка анкет виявила наступне: достатньо приділяють уваги зазначеним питанням 30% респондентів 2 курсу; 40% - 3 курсу; 20% - 4 курсу і 10% - 5 курсу. Не завжди достатню увагу задекларували: 40% другокурсників; 70% третьоккурсників; 80 % четвертокурсників і 10% випускників. Респонденти, які приділяють зазначеним питанням недостатню увагу виявилися лише на 2 і 5 курсах, при чому на випускному – їх більше (рис.2).

У підсумку можна зазначити, що в результаті проведеного анкетування виявлено вплив різноманітних факторів на здоровий спосіб життя, формування відповідального ставлення курсантів спеціальності "Пожежна безпека", майбутніх начальників караулів до свого здоров'я. Це дало можливість зробити висновки та окремі пропозиції щодо вирішення проблем здорового способу життя у курсантському середовищі.

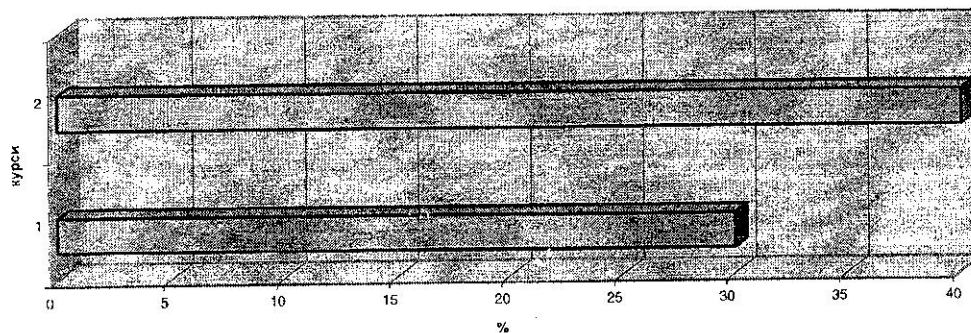

Рис.2. Кількість респондентів 2 (нижній ряд) і 5 (верхній ряд) курсів, які приділяють не достатню увагу питанням здоров'я і здорового способу життя у поза навчальний час

Висновки:

1. Аналіз літературних джерел свідчить про увагу до формування здорового способу життя людини в різні історичні періоди формування суспільства. На становлення уявлень про здоровий спосіб життя в різних країнах світу мали вплив філософія, природничі науки, теологія. Формування теоретичних аспектів здоров'я людини в Україні доводить необхідність безперервної валеологічної освіти, яка повинна починатися у дитинстві і продовжуватися все життя. Суттєвого значення набуває формування відповідальної поведінки студентської молоді та курсантів, дотримання якої багато в чому здатне зумовити стан її здоров'я, не залежність від шкідливих звичок, успіхи у навчанні та службі.

2. Стан здоров'я курсантів, за їх самооцінкою, впродовж навчання в університеті покращується. Якщо на 2 курсі відмінним свій стан здоров'я не назвав жоден курсант, то на 5 курсі такі відповіді дали 60% опитаних. Одночасно на другому курсі навчається 10 % учасників анкетування, які назвали свій стан здоров'я задовільним. Таких відповідей не було зафіксовано при заповненні анкет курсантами випускного курсу.

Кількість прихильників тютюнокуріння у продовж навчання в інституті зменшується. На четвертому курсі їх немає зовсім, а на випускному курсі – 10%. Однак необхідно звернути увагу на кількість курсантів, які не визначили остаточно своє ставлення до цієї шкідливої звички. Таки респонденти є на кожному курсі. На 2 курсі – їх 30%, на 3 курсі – 10%, на 4 курсі – 33,4%, на 5 курсі – 80%. Тобто кількість курсантів із невизначеним ставленням до куріння зменшується на 2 - 3 курсі, а потім поступово зростає і є найбільшою на випускному курсі.

Найбільш суттєвими причинами формування негативного ставлення до куріння курсанти назвали: небажання звикнути, бути залежним; уникнення поганого впливу на здоров'я; негативне ставлення батьків, викладачів, командирів. Однак, в анкетах виявлено не значну кількість відповідей, які свідчать про негативне ставлення викладачів та командирів до тютюнокуріння.

Можна констатувати формування у курсантів під час навчання стійкого негативного ставлення до вживання шкідливих речовин, що є безумовно позитивним у формуванні їх валеологічної поведінки та здорового способу життя. Більшість респондентів різних курсів зазначила своє негативне ставлення до цієї шкідливої звички. Так, на 3 і 4 курсах 60% опитаних – відмовляться, ще 30% - відмовляться і переконують інших не робити цього, а 20% - не знають відповіді на це запитання. На 5 курсі 70% респондентів зазначили, що відмовляться від такої пропозиції, а решта – ще і переконують інших у її шкідливості.

ЛІТЕРАТУРА

1. Воронцов И.М. К обоснованию некоторых методологических и частных подходов для формирования валеологических концепций в педиатрии и педологии. В сб.: “Методология и социология педиатрии: Сб. науч. тр.” — Санкт-Петербург, ин-т педиатрии. Спб., 1991. — С. 8-27.
2. Валеология — наука про здоровий спосіб життя: Інформ. метод. збірник. — К.: Т-во “Знання” України, 1996. — 336 с.
3. Грушко В.С. Основи здорового способу життя — для всіх і кожного: Посібник з валеології. — Тернопіль: Терноп. держ. пед. ун-т, 1999. — 368 с.
4. Яцук Г.Ф., Бабин І.І., Царенко А.В., Черняк В.М. Практикум з валеології. — Тернопіль: Астон, 1998. — 100 с.

УДК 159.9

ПСИХОЛОГИЯ ПОВЕДЕНИЕ ЧЕЛОВЕКА В ЭКСТРЕМАЛЬНОЙ СИТУАЦИИ.

Сарвас Е.Л.

Жихарев В.Е., преподаватель
УО ГИИ МЧС Республики Беларусь

Вопросы психологии человека в чрезвычайных ситуациях необходимо рассматривать в целях подготовки населения, спасателей, руководителей к действиям в экстремальных ситуациях.

Страх вызывает у человека неприятные ощущения—это негативное действие страха, но страх—это и сигнал, команда к индивидуальной или коллективной защите, так как главная цель, стоящая перед человеком — это остаться живым, продлить свое существование. Следует учитывать, что наиболее частыми, значительными и динамичными являются необдуманные, бессознательные действия человека как результат его реакции на опасность.

Наибольшую опасность для человека представляют факторы, которые могут вызвать его гибель в результате различных агрессивных воздействий — это различные физические, химические, биологические факторы, высокие и низкие температуры, ионизирующие (радиоактивные) излучения. Все эти факторы требуют различных способов защиты человека и группы людей, т. е. индивидуальных и коллективных способов засчиты к которым можно отнести: стремление человека удалиться за пределы действия поражающих факторов (убежать от опасности, защититься экраном и т. д.); энергичная атака человеком источника возможных поражающих факторов для ослабления их действия или уничтожения источника возможных поражающих факторов.

Неоднократно на практике применяется термин групповое поведение и паника. Под групповым поведением людей в ЧС понимают поведение большинства лиц, входящих в группу и оказавшихся перед лицом внезапного и опасного происшествия или угрозы такого происшествия, которые затрагивают интересы всех людей. Это сопряжено с реальными или потенциальными материальными потерями, человеческими жертвами и характеризуется заметной дезорганизацией общественного порядка.

Обычно паника проявляется как дикое беспорядочное бегство, когда людьми руководит сознание, низведенное до примитивного уровня (примитивная реакция человека на страх). Оно может сопровождаться